

FHH08 Arbeid med rus- og avhengighetslidelser

Matrise

Et hjelpemiddel utviklet av Hilde Eide Tørring, lektor ved
Fagskolen Vestfold og Telemark

Innhold

Innledning.....	2
Overordnet læringsutbytte.....	2
Emneoversikt	4
Emnebeskrivelser.....	5
Emne 1: Etikk, samhandling og kommunikasjon.....	5
Emne 2: Helsefremmende og forebyggende arbeid.....	7
Emne 3: Rus- og avhengighetslidelser og relaterte tilstander	9
Emne 4: Rusarbeid, oppfølging og koordinering	11
Emne 5: Praksis i arbeid med rus- og avhengighetslidelser.....	14
Emne 6: Fordypning i arbeid med rus- og avhengighetslidelser	16

Innledning

Denne matrisen er ment som et hjelpemiddel for bedre å forstå og benytte seg av de nasjonale planene. Fargekodene definerer sammenhengene mellom overordnede læringsutbyttebeskrivelser (O-LUB) og emne-læringsutbyttebeskrivelser (E-LUB) og kan være et nyttig verktøy for fagskoler som skal utvikle og kontekstualisere egne studieplaner basert på de nasjonale planene.

Denne matrisen er utviklet og godkjent for deling av Hilde Eide Tørring.

Overordnet læringsutbytte

NKR deskriptorer	O-LUB
Kunnskap	Kunnskap
➤ har kunnskap om begreper, prosesser og verktøy som anvendes innenfor et spesialisert område	Kandidaten <ul style="list-style-type: none"> har kunnskap om begreper, prosesser og verktøy som anvendes innen helsefremming, forebygging, behandling og rehabilitering av mennesker med rus- og avhengighetslidelser har bransjekunnskap og kjennskap til faglige verktøy i arbeidet med å kartlegge og dokumentere helsetilstand, ressurser, behov og funksjonsnivå hos mennesker med rus- og avhengighetslidelser
➤ har innsikt i relevant regelverk, standarder, avtaler og krav til kvalitet	<ul style="list-style-type: none"> har innsikt i lovverk som regulerer helse- og omsorgssektoren, samt i nasjonale anbefalinger og retningslinjer for helsetjenester til mennesker med rus- og avhengighetslidelser
➤ har bransjekunnskap og kjennskap til yrkesfeltet	<ul style="list-style-type: none"> har bransjekunnskap og kjennskap til organisering av den kommunale helse- og omsorgstjenesten, spesialisthelsetjenesten og andre aktører og samarbeidspartnere i ulike behandlingsforløp ved rus- og avhengighetslidelser
➤ kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap	<ul style="list-style-type: none"> kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap innen observasjon, kartlegging, vurdering og behandling av rus- og avhengighetslidelser
➤ forstår egen bransjes/yrkes betydning i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv	<ul style="list-style-type: none"> forstår betydningen av en helhetlig og koordinert helsetjeneste som ivaretar befolkningens behov sett i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv

Ferdigheter	Ferdigheter
➤ kan anvende faglig kunnskap på praktiske og teoretiske problemstillinger	Kandidaten <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende faglig kunnskap om rus- og avhengighetslidelser for å belyse praktiske og teoretiske problemstillinger, samt behov for iverksetting av helsefremmende og forebyggende tiltak
➤ kan anvende relevante faglige verktøy, materialer, teknikker og uttryksformer	<ul style="list-style-type: none"> • kan kartlegge situasjoner i møte med mennesker med rus- og avhengighetslidelser og identifisere faglige, juridiske og etiske problemstillinger, samt behov for å iverksette tiltak • kan anvende faglige og teknologiske verktøy som elektroniske dokumentasjonssystemer, digitale og teknologiske kommunikasjonsformer, samt andre faglige ferdigheter og teknikker i arbeidet med mennesker med rus- og avhengighetslidelser, deres pårørende, frivillige, kolleger og andre yrkesgrupper
➤ kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for en yrkesfaglig problemstilling	<ul style="list-style-type: none"> • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger knyttet til arbeid med mennesker med rus- og avhengighetslidelser
➤ kan kartlegge en situasjon og identifisere faglige problemstillinger og behov for iverksetting av tiltak	<ul style="list-style-type: none"> • kan kartlegge en situasjon og identifisere faglige problemstillinger i arbeidet med å forebygge konflikter, skader eller andre akutte situasjoner, samt identifisere behov for iverksetting av tiltak både for enkeltindivider og for grupper
Generell kompetanse	Generell kompetanse
➤ har forståelse for yrkes- og bransjeetiske prinsipper	Kandidaten <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for yrkes- og bransjeetiske retningslinjer og prinsipper knyttet til arbeid med mennesker med rus- og avhengighetslidelser
➤ har utviklet en etisk grunnholdning i utøvelsen av yrket	<ul style="list-style-type: none"> • har utviklet en etisk grunnholdning i forhold til mangfold, migrasjonshelse, urfolk og ulike kulturer, som kommer til syne i yrkesutøvelsen
➤ kan utføre arbeidet etter utvalgte målgruppers behov	<ul style="list-style-type: none"> • kan utføre arbeid med helsefremmende, forebyggende, behandlende, rehabiliterende, lindrende og skadereduserende tiltak i henhold til

	mennesker med rus- og avhengighetslidelsers individuelle behov
➤ kan bygge relasjoner med fagfeller og på tvers av fag, samt eksterne målgrupper	<ul style="list-style-type: none"> kan bygge relasjoner med kolleger, samt på tvers av fag, avdelinger og etater i samarbeidet om tjenestetilbudet til mennesker med rus- og avhengighetslidelser
➤ kan utvikle arbeidsmetoder, produkter og/eller tjenester av relevans for yrkesutøvelsen	<ul style="list-style-type: none"> kan utvikle arbeidsmetoder, produkter og/eller tjenester som har relevans for fagarbeiderens yrkesutøvelse i møte med mennesker med rus- og avhengighetslidelser

Emneoversikt

Emnenavn	Studiepoeng
Emne 1: Etikk, samhandling og kommunikasjon	10
Emne 2: Helsefremmende og forebyggende arbeid	10
Emne 3: Rus- og avhengighetslidelser og relaterte helseproblemer	10
Emne 4: Rusarbeid, behandlingstiltak, oppfølging og koordinering	10
Emne 5: Praksis i arbeid med rus- og avhengighetslidelser	10
Emne 6: Fordypning i arbeid med rus- og avhengighetslidelser	10
Totalt	60

Emnebeskrivelser

Læringsutbyttebeskrivelsene på emnenivå (E-LUB) i denne planen er ikke utfyllende og må betraktes som veiledende. Det er opp til den enkelte fagskole å utvikle dekkende E-LUB som også ivaretar egenart og lokale faktorer gjennom egne studieplaner. Det er også viktig at E-LUBer samlet bygger opp mot de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene. Det kan innebære at O-LUBer må tilpasses i henhold til dette. Den enkelte fagskole går årlig gjennom E-LUB i sine studieplaner i tråd med egne kvalitetssikringsrutiner.

Emne 1: Etikk, samhandling og kommunikasjon

Emne 1 er felles for helse, omsorgs- og oppvekstfaglige fagskoleutdanninger. Emnet gir en grunnleggende forståelse for fagfeltet og yrkesutøvelsen.

Emne	Studiepoeng
Etikk, samhandling og kommunikasjon	10
Læringsutbytte	
<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om yrkes- og bransjeetiske prinsipp og dilemma, relevante teorier og arbeidsmåter, samt etisk refleksjon som verktøy • har kunnskap om mangfold, migrasjonshelse, ulike kulturer og urfolk i møte med tjenestemottakere og samarbeidspartnere • har kunnskap om gruppeprosesser, kriseteori og konflikthåndtering • har innsikt i relevant lovverk og offentlige dokumenter som regulerer fagfeltet, brukermedvirkning og organisering av tilbud i sektoren • har bransjekunnskap og kjennskap til de grunnleggende sosialpsykologiske prinsipper, og hvordan disse kan påvirke enkeltindividet, familien og deres sosiale nettverk • kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om teknologiske løsninger og hvordan disse kan påvirke samhandlingen med tjenestemottaker, pårørende og samarbeidspartnere • forstår betydningen av kompetanse innen relasjonsbygging, kommunikasjon og samhandling i eget yrke, i møte med sårbare mennesker, samt i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv 	

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende faglig kunnskap om yrkes- og bransjeetiske prinsipper og dilemma som grunnlag for refleksjon over teoretiske og praktiske problemstillinger
- kan anvende faglig kunnskap om teknologiske løsninger til å løse praktiske og teoretiske problemstillinger forsvarlig og med etisk bevissthet
- kan anvende teknikker innen relasjonsbygging, kommunikasjon og samhandling, samt andre faglige verktøy som er relevante for yrkesutøvelsen
- kan finne relevant informasjon og fagstoff, samt lovverk, forskrifter og stortingsmeldinger som er relevant for yrkesutøvelsen
- kan kartlegge en situasjon og identifisere faglige problemstillinger og behov for iverksetting av tiltak i forhold til mangfold og migrasjonshelse, samt i møte med ulike kulturer og urfolk

Generell kompetanse

Studenten

- har forståelse for yrkes- og bransjeetiske prinsipper og dilemma, samt hvordan disse kan påvirke samhandlingen mellom tjenesteyter og tjenestemottaker
- har utviklet en etisk grunnholdning i utøvelsen av yrket som kommer til uttrykk gjennom refleksjon over egen yrkesutøvelse, samt gjennom kommunikasjon og samhandling med tjenestemottakere og samarbeidspartnere
- kan utføre arbeidet lovmessig, faglig og etisk forsvarlig i forhold til tjenestemottakernes behov, og med fokus på å fremme et helhetlig menneskesyn
- kan bygge relasjoner med fagfeller, tjenestemottakere og samarbeidspartnere basert på holdninger og verdier knyttet til et helhetlig menneskesyn, likeverd og respekt
- kan utvikle arbeidsmetoder, produkter og/eller tjenester basert på tjenestemottakerens behov og utfordringer, og som har relevans for yrkesutøvelsen

Tema

1a. Etikk

- Etiske teorier og prinsipper
- Etiske dilemma
- Etikk og teknologi
- Helhetlig menneskesyn

1b. Kommunikasjon og samhandling

- Brukerperspektivet
- Relasjonskompetanse og relasjonsbygging
- Kommunikasjon i samhandling med tjenestemottaker og samarbeidspartnere
- Gruppeprosess og konflikthåndtering

1c. Lover og forskrifter

- Relevante lover, forskrifter og offentlige dokumenter for utdanningens studenter og tjenestemottaker

1d. Sosiologi og psykologi

- Utviklingspsykologi
- Sosiale roller
- Migrasjonshelse, kultur, mangfold og urfolk

Emne 2: Helsefremmende og forebyggende arbeid

Emnet skal gi en innføring i arbeidet med rus- og avhengighetslidelser, organiseringen av helse- og omsorgstjenester, samt aktuelt lovverk som regulerer det helsefremmende, forebyggende og behandlende arbeidet.

Emne	Studiepoeng
Helsefremmende og forebyggende arbeid	10

Læringsutbytte

Kunnskaper

Studenten

- har kunnskap om begreper, prosesser og verktøy som anvendes ved tverrfaglig samarbeid innen rus- og avhengighetslidelser i et helsefremmende og forebyggende perspektiv
- har innsikt i lovverk og aktuelle retningslinjer som regulerer helse- og omsorgssektorens arbeid med rus- og avhengighetslidelser
- har bransjekunnskap og kjennskap til rusbehandling og avhengighetslidelser i et historisk og helhetlig perspektiv, samt til gjeldende organisering av tjenestetilbudet for brukergruppen
- har bransjekunnskap og kjennskap til brukerinvolvering, brukermedvirkning- og likemannsperspektivet, samt til aktuelle brukerorganisasjoner
- kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap innen aktuell behandlingstenkning og forskning innen rus- og avhengighetslidelser
- forstår egen bransjes betydning i arbeidet med å bedre levekår og psykososiale risikofaktorer som kan forårsake rus- og avhengighetslidelser og føre til marginalisering og stigmatisering i samfunnet

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende faglig kunnskap om lovverk, retningslinjer og nasjonale anbefalinger i møte med tjenestemottakere, samt i tverrfaglig samarbeid
- kan anvende relevante faglige verktøy og teknikker for å formidle kunnskap om brukerrettede- og erfaringsbaserte tiltak i møte med mennesker med rus- og avhengighetslidelser, pårørende og ved tverrfaglig samarbeid
- kan finne informasjon og fagstoff som belyser aktuelle temaer knyttet til rus- og avhengighet i et helsefremmende og forebyggende perspektiv
- kan kartlegge en situasjon og identifisere faglige problemstillinger og behov for iverksetting av helsefremmende og forebyggende tiltak for mennesker med rus- og avhengighetsproblemer, samt andre utsatte grupper i samfunnet

Generell kompetanse

Studenten

- har forståelse for yrkes- og bransjeetiske prinsipper som omhandler arbeidet med rusbehandling og mennesker med rus- og avhengighetslidelser
- har utviklet en etisk grunnholdning i utøvelsen av eget yrke, samt i møte med ulike levekår og psykososiale forhold hos mennesker med rus- og avhengighetslidelser
- kan utføre arbeidet etter målgruppens behov for en helhetlig og koordinert helsetjeneste som ivaretar helsehjelp og behandling for mennesker med rus- og avhengighetslidelser
- kan bygge relasjoner med fagfeller og på tvers av fag, samt med eksterne målgrupper i helsefremmende og forebyggende arbeid innen rus- og avhengighetslidelser for barn, unge og utsatte grupper
- kan utvikle arbeidsmetoder, produkter og/eller tjenester av relevans for yrkesutøvelsen i møte med mennesker med rus- og avhengighetslidelser

Tema

2a. Rus- og avhengighet, utviklingstrekk, oppbygning og planverk

- Rusfaget og rusbehandling
- Avhengighet og skadelig rusbruk
- Organisering av rus- og avhengighetsfeltet, utviklingstrekk og oppgaver

2b. Helsefremmende og forebyggende arbeid

- Arbeid med forebyggende og helsefremmende arbeid på ulike nivå
- Ulike programmer og tiltak i forbyggende arbeid blant barn og unge og utsatte grupper

2c. Brukermedvirkning i helsepolitisk perspektiv

- Likemannsarbeid

- Erfaringskunnskap
- Pårørendearbeid

2d. Aktuelle lover og retningslinjer

- Rettigheter og føringer i aktuelt lovverk
- Etiske utfordringer
- Behandling uten samtykke

Emne 3: Rus- og avhengighetslidelser og relaterte tilstander

Emnet omhandler rus- og avhengighetslidelser, relaterte tilstander, behandlingsmetoder og tilnærminger.

Emne	Studiepoeng
Rus- og avhengighetslidelser og relaterte tilstander	10
Læringsutbytte	
Kunnskaper	
Studenten	
<ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om viktige begreper og prosesser som kan knyttes til sammenhengen mellom levekår, oppvekstmiljø og risiko for utvikling av rus- og avhengighetslidelser • har kunnskap om begreper, prosesser og faglige verktøy i arbeidet med ulike ROP-lidelser, utvikling av ROP-lidelser og sammenhenger mellom rus og psykisk helse • har innsikt i ulike behandlingsmetoder, planer og nasjonale føringer for oppfølging av mennesker med rus- og avhengighetslidelser • har bransjekunnskap og kjennskap til sammenhenger mellom somatisk helse og utvikling av rus- og avhengighetslidelser • har bransjekunnskap og kjennskap til de ulike rusmidlene, konsekvenser av bruk, misbruk, abstinenssymptomer og forgiftninger • kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap innen observasjon, kartlegging, vurdering og behandling av rus- og avhengighetslidelser • forstår betydningen av fagarbeiderens profesjonelle og veiledende rolle i møte med psykososiale og økonomiske problemer knyttet til rus- og avhengighetslidelser 	

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende faglig kunnskap om sammenhengen mellom somatisk helse og rus- og avhengighetslidelser i møte med praktiske og teoretiske problemstillinger
- kan anvende relevante faglige verktøy og teknikker i oppfølging og behandling av mennesker med rus- og avhengighetslidelser
- kan finne informasjon og fagstoff som er relevant ved sosioøkonomiske problemstillinger
- kan kartlegge en situasjon og identifisere faglige problemstillinger og behov for iverksetting av tiltak ved symptomer på rus- og avhengighetslidelser, forgiftninger, overdoser og abstinenser

Generell kompetanse

Studenten

- har forståelse for yrkes- og bransjeetiske prinsipper i møte med individuelle og samfunnsmessige konsekvenser av rus- og avhengighetslidelser
- har utviklet en etisk grunnholdning i sin yrkesutøvelse i møte med ulike levekår og psykososiale livsbetingelser hos mennesker med rus- og avhengighetslidelser
- kan utføre forebyggende, behandlende og oppfølgende tiltak basert på individuelle behov hos mennesker med rus- og avhengighetslidelser
- kan bygge relasjoner med fagfeller og på tvers av fag for å samhandle rundt faglige og etiske utfordringer knyttet til rus- og avhengighetslidelser
- kan utvikle arbeidsmetoder, produkter og/eller tjenester som har relevans for fagarbeiderens yrkesutøvelse i møte med rus- og avhengighetslidelser, somatiske følgetilstander og sosioøkonomiske faktorer

Tema

3a. Rus- og avhengighetslidelser

- Avhengighetslidelser
- ROP-lidelser
- Psykisk helse og rus
- Skadelig bruk, misbruk
- Ulike rusmidlene
- Risikofaktorer og beskyttelsesfaktorer
- Samfunnsmessige konsekvenser

3b. Somatiske følgetilstander

- Somatiske symptomer og lidelser som følger av rusbruk
- Forgiftninger, overdoser og abstinens
- Tannhelse
- Ernæring og fysisk aktivitet

3c. Sosioøkonomiske faktorer

- Økonomi og gjeldsproblematikk
- Bolig
- Sosialt nettverk, familie
- Pårørende
- Barn av rusavhengige
- Arbeid/fritidsaktivitet

Emne 4: Rusarbeid, oppfølging og koordinering

Emnet omhandler rusarbeid, relasjonsarbeid, skadereduksjon og oppfølging av mennesker med rus- og avhengighetslidelser.

Emne	Studiepoeng
Rusarbeid, oppfølging og koordinering	10

Læringsutbytte

Kunnskaper

Studenten

- har kunnskap om begreper, prosesser og faglige verktøy som anvendes i relasjonsbygging og samhandling med pårørende, familie og annet nettverk hos mennesker med rus- og avhengighetslidelser
- har innsikt i rutiner og prosedyrer ved saksbehandling, planlegging og koordinering av helsetjenester for mennesker med rus- og avhengighetslidelser
- har bransjekunnskap og kjenner til betydningen av selvhjelpsgrupper og likemannsarbeid i behandling og oppfølging av mennesker med rus- og avhengighetslidelser
- har bransjekunnskap og kjennskap til problematisk spilladferd og spillavhengighet, samt risikofaktorer for utvikling av denne type avhengighet
- kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om skadereduserende tiltak og lavterskeltilbud til personer med rus- og avhengighetslidelser
- forstår egen yrkesrolles betydning i det tverrfaglige samarbeidet rundt mennesker med rus- og avhengighetslidelser

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende faglig kunnskap ved deltakelse i tverrfaglig samarbeid med fagfeller, samt i veiledning av mennesker med rus- og avhengighetslidelser og deres pårørende
- kan anvende relevante kommunikasjonsverktøy og samtaleteknikker i samhandling med mennesker med rus- og avhengighetslidelser
- kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for personer med behov for hjelp til gjeldshåndtering
- kan kartlegge en situasjon og identifisere faglige problemstillinger og behov for iverksetting av tiltak ved akutte situasjoner knyttet til konflikter, kriser, skader, forgiftninger eller abstinenssymptomer
- kan kartlegge en situasjon og identifisere faglige problemstillinger og behov for iverksetting av tiltak som bidrar til læring, mestring og endring hos mennesker med rus- og avhengighetslidelser eller problematisk spilladferd og spillavhengighet

Generell kompetanse

Studenten

- har forståelse for egne og andres yrkes- og bransjeetiske prinsipper i samarbeidet med andre aktører i et behandlings- og ettervernforløp for mennesker med rus- og avhengighetslidelser
- har utviklet en etisk grunnholdning i yrkesutøvelsen som kommer til uttrykk i samhandling med pårørende og andre nærstående til mennesker med rus- og avhengighetslidelser
- kan utføre arbeid med skadereduserende og helsefremmende tiltak etter behov hos mennesker med rus- og avhengighetslidelser
- kan utføre miljøterapi og miljøarbeid i samarbeid med kolleger i et terapeutisk miljø for mennesker med rus- og avhengighetslidelser
- kan bygge relasjoner med fagfeller på tvers av seksjoner og etater, samt pårørende og andre nærstående i samarbeid om et helhetlig tjenestetilbud og ettervern til mennesker med rus- og avhengighetslidelser
- kan utvikle arbeidsmetoder, produkter og/eller tjenester som fremmer beste praksis og hever kompetansen om rus- og avhengighetslidelser på egen arbeidsplass

Tema

4a. Samhandling og relasjonskompetanse

- Selvrefleksjon, etisk bevissthet og egenutvikling
- Å etablere, gjennomføre og avslutte en terapeutisk relasjon
- Ferdigheter i kommunikasjon
- Miljøarbeid, miljøterapi

4b. Behandling og oppfølging

- Ettervern
- Skadereduserende tiltak
- Forebygge skader og komplikasjoner ved rusbruk
- Tiltak ved forgiftninger og overdoser
- Problematisk spilladferd
- Konflikthåndtering og utfordringer knyttet til vold og trusler

4c. Yrkesutøvelse og arbeidsverktøy

- Yrkesrolle og identitet
- Kunnskapsbasert praksis
- Arbeidskultur, kreativitet, mangfold og endringskompetanse
- Utviklingsarbeid
- Dokumentasjon og IKT
- Velferdsteknologi
- Saksbehandling

4d. Samhandling og koordinering av tjenestetilbudene

- Aktører i behandlingsforløpet
- Organisering, rollefordeling og tverrfaglig samarbeid mellom aktører og tjenestenivåer/samhandlingsmodeller
- Pakkeforløp
- Individuell plan (IP)
- Organisasjon og ledelse
- E-helse

Emne 5: Praksis i arbeid med rus- og avhengighetslidelser

Praksis gjennomføres som utplassering eller som utviklingsarbeid på egen arbeidsplass innen fagfeltet. Utviklingsarbeid på egen arbeidsplass består i å forberede, planlegge, gjennomføre og evaluere et forbedringsarbeid knyttet til sentrale tema i utdanningen. Alle studenter i praksis, både utplassering og utviklingsarbeid på egen arbeidsplass skal ha veiledning i praksisperioden. Vurderingen av praksis skal ta utgangspunkt i det overordnede læringsutbytte for utdanningen.

Emne	Studiepoeng
Praksis i arbeid med rus- og avhengighetslidelser	10
Læringsutbytte	
<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om begreper, prosesser og verktøy som anvendes innen helsefremming, forebygging, behandling og rehabilitering av mennesker med rus- og avhengighetslidelser • har bransjekunnskap og kjennskap til faglige verktøy i arbeidet med å kartlegge og dokumentere helsetilstand, ressurser, behov og funksjonsnivå hos mennesker med rus- og avhengighetslidelser • har innsikt i lovverk som regulerer helse- og omsorgssektoren, samt i nasjonale anbefalinger og retningslinjer for helsetjenester til mennesker med rus- og avhengighetslidelser • har bransjekunnskap og kjennskap til organisering av den kommunale helse- og omsorgstjenesten, spesialisthelsetjenesten og andre aktører og samarbeidspartnere i ulike behandlingsforløp ved rus- og avhengighetslidelser • kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap innen observasjon, kartlegging, vurdering og behandling av rus- og avhengighetslidelser • forstår betydningen av en helhetlig og koordinert helsetjeneste som ivaretar befolkningens behov sett i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv 	
<p>Ferdigheter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende faglig kunnskap om rus- og avhengighetslidelser for å belyse praktiske og teoretiske problemstillinger, samt behov for iverksetting av helsefremmende og forebyggende tiltak • kan kartlegge situasjoner i møte med mennesker med rus- og avhengighetslidelser og identifisere faglige, juridiske og etiske problemstillinger, samt behov for å iverksette tiltak • kan anvende faglige og teknologiske verktøy som elektroniske dokumentasjonssystemer, digitale og teknologiske kommunikasjonsformer, samt 	

andre faglige ferdigheter og teknikker i arbeidet med mennesker med rus- og avhengighetslidelser, deres pårørende, frivillige, kolleger og andre yrkesgrupper

- kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger knyttet til arbeid med mennesker med rus- og avhengighetslidelser
- kan kartlegge en situasjon og identifisere faglige problemstillinger i arbeidet med å forebygge konflikter, skader eller andre akutte situasjoner, samt identifisere behov for iverksetting av tiltak både for enkeltindivider og for grupper

Generell kompetanse

Studenten

- har forståelse for yrkes- og bransjeteitiske retningslinjer og prinsipper knyttet til arbeid med mennesker med rus- og avhengighetslidelser
- har utviklet en etisk grunnholdning i forhold til mangfold, migrasjonshelse, urfolk og ulike kulturer, som kommer til syne i yrkesutøvelsen
- kan utføre arbeid med helsefremmende, forebyggende, behandlende, rehabiliterende, lindrende og skadereduserende tiltak i henhold til mennesker med rus- og avhengighetslidelsers individuelle behov
- kan bygge relasjoner med kolleger, samt på tvers av fag, avdelinger og etater i samarbeidet om tjenestetilbudet til mennesker med rus- og avhengighetslidelser
- kan utvikle arbeidsmetoder, produkter og/eller tjenester som har relevans for fagarbeiderens yrkesutøvelse i møte med mennesker med rus- og avhengighetslidelser

Emne 6: Fordypning i arbeid med rus- og avhengighetslidelser

Studenten skal skrive en fordypningsoppgave ut fra selvvalgt tema og problemstilling, og med utgangspunkt i overordnet læringsutbytte for utdanningen. Studenten skal vise evne til å anvende relevant teori og erfaringer fra egen yrkesutøvelse til å drøfte den aktuelle problemstillingen. Studenten skal ha tilbud om veiledning knyttet til arbeidet med fordypningsoppgaven.

Emne	Studiepoeng
Fordypning i arbeid med rus- og avhengighet	10
Læringsutbytte	
<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om begreper, prosesser og verktøy som anvendes innen helsefremming, forebygging, behandling og rehabilitering av mennesker med rus- og avhengighetslidelser • har bransjekunnskap og kjennskap til faglige verktøy i arbeidet med å kartlegge og dokumentere helsetilstand, ressurser, behov og funksjonsnivå hos mennesker med rus- og avhengighetslidelser • har innsikt i lovverk som regulerer helse- og omsorgssektoren, samt i nasjonale anbefalinger og retningslinjer for helsetjenester til mennesker med rus- og avhengighetslidelser • har bransjekunnskap og kjennskap til organisering av den kommunale helse- og omsorgstjenesten, spesialisthelsetjenesten og andre aktører og samarbeidspartnere i ulike behandlingsforløp ved rus- og avhengighetslidelser • kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap innen observasjon, kartlegging, vurdering og behandling av rus- og avhengighetslidelser • forstår betydningen av en helhetlig og koordinert helsetjeneste som ivaretar befolkningens behov sett i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv 	
<p>Ferdigheter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende faglig kunnskap om rus- og avhengighetslidelser for å belyse praktiske og teoretiske problemstillinger, samt behov for iverksetting av helsefremmende og forebyggende tiltak • kan kartlegge situasjoner i møte med mennesker med rus- og avhengighetslidelser og identifisere faglige, juridiske og etiske problemstillinger, samt behov for å iverksette tiltak • kan anvende faglige og teknologiske verktøy som elektroniske dokumentasjonssystemer, digitale og teknologiske kommunikasjonsformer, samt andre faglige ferdigheter og teknikker i arbeidet med mennesker med rus- og avhengighetslidelser, deres pårørende, frivillige, kolleger og andre yrkesgrupper 	

- kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger knyttet til arbeid med mennesker med rus- og avhengighetslidelser
- kan kartlegge en situasjon og identifisere faglige problemstillinger i arbeidet med å forebygge konflikter, skader eller andre akutte situasjoner, samt identifisere behov for iverksetting av tiltak både for enkeltindivider og for grupper

Generell kompetanse

Studenten

- har forståelse for yrkes- og bransjeetiske retningslinjer og prinsipper knyttet til arbeid med mennesker med rus- og avhengighetslidelser
- har utviklet en etisk grunnholdning i forhold til mangfold, migrasjonshelse, urfolk og ulike kulturer, som kommer til syne i yrkesutøvelsen
- kan utføre arbeid med helsefremmende, forebyggende, behandlende, rehabiliterende, lindrende og skadereduserende tiltak i henhold til mennesker med rus- og avhengighetslidelsers individuelle behov
- kan bygge relasjoner med kolleger, samt på tvers av fag, avdelinger og etater i samarbeidet om tjenestetilbudet til mennesker med rus- og avhengighetslidelser
- kan utvikle arbeidsmetoder, produkter og/eller tjenester som har relevans for fagarbeiderens yrkesutøvelse i møte med mennesker med rus- og avhengighetslidelser